

Wijkgericht werken in IJsselstein

Rekenkamercommissie IJsselstein

dr. mr. R.G.J. Lauwerier
Ma. I. van Genuchten

Inhoudsopgave

1. Inleiding	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Doelstelling en onderzoeksvragen	1
1.3 De aanpak	1
1.4 Normenkader	2
1.5 Context en historie wijkgericht werken in IJsselstein	2
1.6 Gradaties van wijkgericht werken	3
2. Visie op wijkgericht werken	6
2.1 Opzet	6
2.2 Uitvoering	6
2.3 Ervaringen	7
2.4 Terugkomend op de normen	7
3. Bijdrage aan beleidsdomeinen	8
3.1 Opzet: doelstelling	8
3.2 Uitvoering: doelrealisatie	9
3.3 Ervaringen	9
3.4 Terugkomend op de norm	12
4. Organisatie van het wijkgericht werken	13
4.1 Opzet	13
4.2 Uitvoering	14
4.3 Ervaringen	14
4.4 Terugkomend op de norm	15
5. Samenwerking en proces	16
5.1 Opzet	16
5.2 Uitvoering	16
5.3 Ervaring	17
5.4 Terugkomend op de norm	18
6. Budget wijkgericht werken	20
6.1 Opzet	20
6.2 Uitvoering	21
6.3 Ervaring	22

6.4 Terugkomend op de norm	22
7. Conclusie en aanbevelingen	23
7.1 Hoofdconclusie	23
7.2 Deelconclusies en aanbevelingen	24
Bijlage 1 – Lijst van geïnterviewden	27
Bijlage 2 – Weergave van de wijkwandelingen	28

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De rekenkamercommissie IJsselstein heeft bij de fracties geïnventariseerd welke onderwerpen zij graag onderzocht zouden zien. Wijkgericht werken was één van de genoemde onderwerpen. In 2012 heeft de rekenkamercommissie een onderzoek uitgevoerd naar het wijkgericht werken. Sindsdien is er veel veranderd in IJsselstein en de gemeentelijke organisatie. Tegelijkertijd zoeken gemeenten naar andere vormen van participatie en samenwerking in wijken met bewoners. Het wijkgericht werken kan daarbij een belangrijke rol vervullen. Voor de rekenkamercommissie IJsselstein was dit aanleiding om een onderzoek te doen naar de huidige stand van zaken van het wijkgericht werken.

1.2 Doelstelling en onderzoeksvragen

Wijkgericht werken is niet een doel op zich, het is een middel. Vandaar dat er in de centrale vraagstelling aandacht besteed is aan de mate waarin wijkgericht werken bijdraagt aan de gemeentelijke beleidsdoelstellingen. Met dit onderzoek heeft de rekenkamercommissie IJsselstein de ambitie om niet alleen terug te kijken naar hoe wijkgericht werken de afgelopen jaren is opgezet en uitgevoerd, maar ook hoe het wijkgericht werken in de toekomst kan worden verbeterd. De centrale vraag van het onderzoek luidt daarom als volgt:

In hoeverre draagt wijkgericht werken in gemeente IJsselstein bij aan het realiseren van de gemeentelijke beleidsdoelstellingen rond wijkgericht werken en welke mogelijkheden zijn er om de effectiviteit en de toekomstbestendigheid van wijkgericht werken te vergroten?

Op basis van deze centrale vraag zijn de volgende deelvragen geformuleerd.

- hoe is het wijkgericht werken *opgezet* wat betreft beleidsdoelen, budget, organisatie en samenwerkingsproces?
- hoe wordt wijkgericht werken *uitgevoerd*?
- hoe wordt wijkgericht werken *ervaren* door de bewoners?
- wat zijn de *resultaten* van het wijkgericht werken?
- welke *lessen* zijn hieruit te trekken om de effectiviteit en de toekomstbestendigheid van wijkgericht werken te vergroten?

Met deze vragen willen we inzoomen op zowel de opzet van wijkgericht werken in IJsselstein als de uitvoering daarvan. We betrekken daarbij de ervaringen van bewoners rondom wijkgericht werken en de samenwerking met de partners in de wijken.

1.3 De aanpak

Voor dit onderzoek zijn er gesprekken met drie bewonersgroepen gevoerd. Met één bewonersgroep is het niet gelukt om in contact te komen. Naast drie bewonersgroepen is er

ook een gesprek geweest met Actief Zenderpark. Dit is een groep die ontstaan is uit een bewonersgroep en die zich enkel focust op het organiseren van activiteiten voor de buurt.

Met de bewonersgroepen is er door de wijk gelopen. Op basis van concrete voorbeelden in hun wijk is het gesprek aangegaan.

Nadat we de bewonersgroepen en de raad in de eerste fase van het onderzoek spraken, zijn we met ambtenaren en bestuurders van de gemeente IJsselstein en samenwerkingspartners in gesprek gegaan. Voor dit onderzoek zijn verschillende medewerkers van uiteenlopende beleidsdomeinen gesproken die - op basis van ervaringen bij andere gemeenten - een mogelijke connectie met wijkgericht werken hebben. We spraken twee medewerkers van civiel, een beleidsmedewerker van veiligheid en, omdat de positie van de verantwoordelijke medewerker voor wijkgericht werken niet vervuld was ten tijde van dit onderzoek, spraken we de teamleider sociaal en de gemeentesecretaris. Ook spraken we met opbouwwerkers van Pulse en sloten we aan bij het Integraal Wijkteam, een overleg orgaan rondom wijkgericht werken. Als laatste spraken we de wethouder verantwoordelijk voor wijkgericht werken en de ambtenaar die in de tijdens het onderzoek verantwoordelijk was geworden voor wijkgericht werken.

1.4 Normenkader

Zoals gebruikelijk is voorafgaand aan het onderzoek een normenkader opgesteld. Deelvragen die beschrijvend van aard zijn (over de ervaringen en de lessen die te trekken zijn), zijn niet opgenomen in het normenkader. De structuur voor het normenkader hebben wij gebaseerd op de centrale onderzoeksvraag en de deelvragen.

Deelvraag	Norm
Opzet	Er is vastgesteld wat onder wijkgericht werken wordt verstaan. Daarbij is vastgesteld aan welke beleidsdomeinen het wijkgericht werken een bijdrage levert en wat die bijdrage inhoudt. De kosten van wijkgericht werken zijn begroot. De interne en externe organisatie van het wijkgericht werken is zodanig opgezet dat duidelijk is wie waarvoor verantwoordelijk is. Daarbij zijn de samenwerkingsprocessen helder omschreven en gedeeld met de inwoners en samenwerkingspartners.
Uitvoering	De uitvoering van het wijkgericht werken is conform de opzet van het wijkgericht werken wat betreft organisatie, samenwerking en budget.
Resultaten	Met het wijkgericht werken wordt de beoogde bijdrage aan de beleidsdoelstellingen gerealiseerd.

1.5 Context en historie wijkgericht werken in IJsselstein

In 1997 is in de gemeente IJsselstein het Wijkgericht Werken ingevoerd. In 2010 is besloten om wijkgericht werken anders in te richten. Toen werd organisatiebreed het uitgangspunt van regiegemeente doorgevoerd. Daarmee werd de uitvoering van wijkgericht werken vanaf 2011 bij Pulse belegd.

In 2012 voerde de rekenkamer een evaluatie uit naar wijkgericht werken. Hier kwamen de volgende aanbevelingen uit naar voren:

- Maak als gemeente duidelijk wat de ambitie met betrekking tot het wijkgericht werken is.
- Creëer helderheid over de rollen en verantwoordelijkheden van alle betrokken partijen.
- Creëer een samenhangende visie op bewonersparticipatie.
- Maak van de wijkatlas een compact dynamisch proces,
- Zet de juiste mensen op de juiste plek.
- Voltooi de decentralisatie van uitvoerende taken.

In navolging op dit onderzoek wordt in 2013 in de notitie 'Verder met wijkgericht werken' gepubliceerd waarin de rollen, verantwoordelijkheden en het instrumentarium nader uitgewerkt zijn.

In 2016 is het wijkgericht werken ambtelijk geëvalueerd. In 2016 waren de decentralisaties in het sociaal domein net doorgevoerd en stopten er een aantal bewonersgroepen. De gemeente wilde weten wat er met de aanbevelingen uit 2013 gedaan was en wat wijkgericht werken opleverde (Evaluatie wijkgericht werken IJsselstein 2013-2016 (2016)). Dit onderzoek was de start van een traject met de bewonersgroepen en Pulse over de toekomst van wijkgericht werken. Naar aanleiding van deze evaluatie zijn in 2017 gesprekken gevoerd met bewonersgroepen, Pulse en gemeente over hoe nu verder met wijkgericht werken. Doel van deze gesprekken was om te leren van het verleden en de samenwerking te versterken door samen de vraag op te pakken: Hoe maken we samen elk jaar de wijken schoner, veiliger, meer heel en socialer?

De uitkomsten van dit traject zijn richting de raad teruggekoppeld tijdens een thema avond over wijkgericht werken op 25 januari 2018. In de presentatie staat opgenomen hoe de partijen onderling wensen samen te werken en hoe er wordt omgegaan met de verschillende budgetten.

1.6 Varianten van wijkgericht werken

Om meer duiding te geven aan wat wijkgericht werken is, beschrijven wij in deze paragraaf de verschillende invullingen die gegeven kunnen worden aan wijkgericht werken. Wij gebruiken deze inzichten om bij de conclusies de aanpak van de gemeente IJsselstein te kunnen duiden en in een context te kunnen plaatsen.

Wijkgericht werken is een manier van werken waarbij in de beleids- en uitvoeringsfase nadrukkelijk van buiten (de samenleving, het gebied, de wijk) naar binnen (de ambtelijke organisatie), vanuit kansen en problemen wordt gekeken en gehandeld (definitie Platform31).

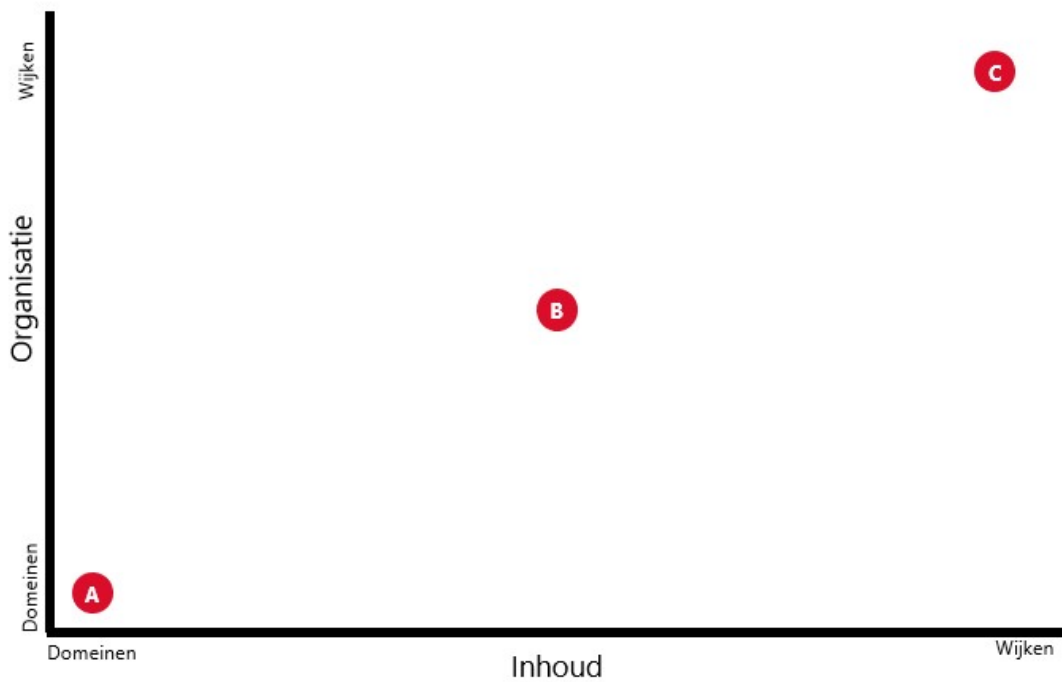
De vorm die wijkgericht werken krijgt, wordt bepaald door de mate waarin wijkgericht werken als sturend principe geldt voor de gemeentelijke organisatie. Het gaat om graduele verschillen, een glijdende schaal. Hierin zijn drie varianten te onderscheiden.

Wijkgericht werken ingebed in de domeinen (A): de organisatie is opgebouwd op basis van beleidsdomeinen (en/of inhoudelijke thema's en opgaven). Vanuit die inhoudelijke domeinen wordt invulling gegeven aan het wijkgericht werken. Er is geen sprake van een gemeentebrede coördinatiefunctie richting, in en voor de wijken. Door de domeinen wordt zelf invulling gegeven aan de wijze waarop in en met de inwoners en organisaties in de wijken wordt gewerkt. Afstemming moet vanuit de domeinen plaatsvinden. Vaak zijn er wel vormen van wijkplatformen (inwoners vanuit de wijk) waarmee op meer algemeen niveau kan worden gecommuniceerd. Een potentieel voordeel van deze aanpak is dat de gebiedsgerichte focus van buiten naar binnen dichtbij de inhoudelijke beleidsverantwoordelijkheid is georganiseerd waardoor deze hand in hand kunnen gaan. Een potentieel nadeel is dat door de beleidsdruk en beperkte tijd en capaciteit weinig geïnvesteerd wordt in het wijkgericht werken en ieder beleidsdomein zelf moet bouwen aan sociaalmaatschappelijke netwerken in wijken. Net als dat deze aanpak veel coördinatie en afstemming vergt om te voorkomen dat in wijken langs elkaar heen wordt gewerkt.

Wijkcoördinatie (B): de coördinatie en afstemming tussen de beleidsdomeinen en in en tussen de wijken is afzonderlijk belegd in de gemeentelijke organisatie. Vaak worden daarvoor termen gebruikt als wijkregisseur of wijkcoördinator en, bij grotere gemeenten, een afdeling wijken. De beleidsverantwoordelijkheid en bevoegdheden, bijvoorbeeld met betrekking tot budgetten, blijft merendeels liggen bij de domeinen. Soms heeft de wijkcoördinatie wel kleine werkbudgetten. De wijkcoördinatie is het aanspreekpunt van inwoners en organisaties uit de wijken en vervult een schakelfunctie met de gemeentelijke organisatie. Ook bouwen zij sociaalmaatschappelijke netwerken waarop kan worden aangehaakt vanuit de domeinen. Een potentieel voordeel van deze aanpak is dat er structureel en systematisch gewerkt kan worden aan de verbinding in en met de wijken en dat deze van dienst kan zijn voor beleidsmatige ontwikkelingen en uitvoering van beleid. Uniformiteit van beleid voor de gehele gemeente is in deze variant nog steeds uitgangspunt. Het aanspreekpunt vanuit de gemeente is voor de inwoners eenduidig. Een potentieel nadeel is dat de wijkcoördinatie klem komt te zitten tussen enerzijds wat vanuit wijken nodig is of wordt gevraagd en anderzijds de keuzes die de domeinen maken. Afstemming kan in de praktijk moeilijk blijken. Stroperigheid ligt dan op de loer waardoor de inwoners en samenwerkingspartners in de wijken er wel de nadelen van kunnen ondervinden.

Wijkgericht werken als leidend principe (C): wijkgericht werken is het leidend principe in de gemeentelijke organisatie. Er zijn dan vaak grotere wijkteams die ook opdrachtgevend werken voor beleidsontwikkeling en uitvoering en budgetbevoegd zijn. Omdat de wijken leidend zijn, kan beleid en uitvoering per wijk verschillen. Deze vorm van wijkgericht is/was vanwege de schaal van de gemeenten eerder te zien bij grotere gemeenten. Een potentieel voordeel van deze aanpak is dat de gebiedsgerichte focus van buiten naar binnen het sterkst doordringt in beleid en uitvoering. Ook kan slagvaardiger in wijken worden geacteerd op ontwikkelingen en vragen. Een potentieel nadeel van deze aanpak is dat verschillen tussen wijken niet altijd goed te legitimeren zijn. Ook moet op wijkniveau veel kennis worden georganiseerd om de veelheid aan domeinen en processen te kunnen bolwerken. Het sturen op en realiseren van gemeentebrede en regionale opgaven is in deze variant vaak moeilijker.

Bovenstaande gradaties zijn geplot in onderstaand figuur. De lijn staat voor de geleidende schaal. Bovenstaande gradaties zijn als A, B en C op deze geleidende schaal geplot langs de assen organisatie en inhoud. Bij de vorm van wijkgericht werken ingebed in de organisatie (punt A) wordt de inhoud en organisatie vanuit domeinen/thema's bepaald. Dit kan nog steeds op basis van input uit inwoners gebeuren. Onderstaand figuur zegt dus niets over de mate van participatie, enkel over hoe deze georganiseerd en hoe de inhoud bepaald wordt.

Figuur 1. Geleidende schaal van wijkgericht werken

2. Visie op wijkgericht werken

In dit hoofdstuk staat de eerste norm centraal:

Er is vastgesteld wat onder wijkgericht werken wordt verstaan.

We kijken naar wat onder wijkgericht werken wordt verstaan, hoe dit doorwerkt in de uitvoering en hoe dit wordt ervaren.

2.1 Opzet

In de notitie 'Verder met wijkgericht werken' uit 2013 staat dat wijkgericht werken, een instrumentarium is dat *"een essentiële en aantoonbare bijdrage dient te leveren aan het bereiken van gemeentelijke doelstellingen op het gebied van openbare ruimte, veiligheid, zorg en welzijn. Een instrumentarium dat bestaat uit effectieve, daadkrachtige wijkgerichte samenwerkingsverbanden en instrumenten die de eigen kracht, participatie en initiatieven van bewoners ondersteunen en stimuleren."* Wijkgericht werken wordt tevens gezien als een van de manieren waarop bewoners betrokken worden bij de gemeentelijke activiteiten, en waarop de gemeente betrokken wil zijn bij activiteiten in de wijk.

Sinds deze notitie zijn er geen nieuwe nota's verschenen waarin wordt aangegeven wat onder wijkgericht werken wordt verstaan. Er is geen recente door de raad vastgestelde kadernota waarin een definitie van wijkgericht werken is opgenomen en/of waarin een visie op wijkgericht werken is uitgewerkt. In de programmabegrotingen wordt wel aangegeven wat met wijkgericht werken moet worden bereikt. Hierover meer in het hoofdstuk 3.

Tijdens het gesprek met raadsleden wordt aangegeven dat wijkgericht werken voor hen betekent dat betrokken bewoners de mogelijkheid krijgen om serieus genomen te worden en zeggenschap te krijgen.

2.2 Uitvoering

In gesprekken met medewerkers van de gemeente, Pulse en bewonersgroepen bestaan verschillende visies op wijkgericht werken. Dit leidt tot onduidelijkheden in de uitvoering. Gaat wijkgericht werken over burgerparticipatie in de breedste zin van het woord? Ligt het initiatief bij bewonersgroepen? Ligt de nadruk op bewonersgroepen? Zijn bewonersgroepen eigenlijk nog wel van deze tijd of gaat het om initiatief van inwoners in het algemeen?

De focus ligt op wijkgericht werken als middel om de betrokkenheid van en met bewoners te versterken. Tijdens de interviews wordt wijkgericht werken niet of nauwelijks geduid als middel om gemeentelijke beleidsdoelstellingen op het gebied van openbare ruimte, veiligheid, zorg en welzijn te realiseren. Indien er (indirect) op wordt gewezen, wordt de link gelegd met openbare orde en veiligheid.

2.3 Ervaringen

In interviews wordt aangegeven dat een duidelijke en gedeelde visie wordt gemist. Wat de gemeente wil met wijkgericht werken, is op dit moment voor veel geïnterviewden niet duidelijk.

Een voorbeeld van deze onduidelijkheid, gaat over de reikwijdte van het wijkgericht werken. Een bewonersgroep geeft aan graag in contact te komen met het jeugdteam om meer samen op te kunnen trekken. De bewonersgroep geeft aan dat het niet lukt om dat contact te leggen en samenwerking van de grond te krijgen. Of de wens van de bewonersgroep terecht is – oftewel of sociaal wel of niet valt binnen de reikwijdte van de gemeentelijke definitie van wijkgericht werken – is niet duidelijk te krijgen op basis van de verschillende documenten. In de gemeentelijke notitie 'Wijkregie: schakelen naar buiten én naar binnen' (2009) wordt aangegeven dat sociaal een belangrijk aspect is voor het wijkgericht werken. In de eerder genoemde notitie uit 2015 wordt ook gesproken over zorg en welzijn. In de evaluatie uitgevoerd in 2016 wordt aangegeven dat sociaal ook een component is van wijkgericht werken. In de begroting 2018 wordt sociaal niet genoemd. In de begroting 2019 wordt ook gesproken over sociaal en sociale cohesie. In de begroting 2020 wordt alleen gesproken over schoon, heel en veilig. Bewoners maar ook andere stakeholders ervaren in de praktijk de gevolgen van dit soort onduidelijkheden.

Uit de gesprekken blijkt dat de huidige onduidelijkheid leidt tot frustratie bij eigenlijk alle betrokken partijen wat doorwerkt op allerlei vlakken: de verantwoordelijkheid en de rol van verschillende stakeholders, samenwerkingsprocessen en de ervaring van verschillende stakeholders. In gesprekken, vooral met bewonersorganisaties, wordt ook een link gelegd tussen de huidige onduidelijkheid en de sterke afname van het aantal bewonersgroepen. Er zijn nu nog 3 à 4 bewonersgroepen actief (één daarvan bestaat uit een penningmeester). Aangegeven wordt dat het door de frustraties moeilijk is om gemotiveerd te blijven om je in te zetten voor de wijk en dat veel bewoners die eerst actief waren, gestopt zijn.

2.4 Terugkomend op de normen

Er is niet duidelijk vastgesteld wat onder wijkgericht werken wordt verstaan. Er is geen gedeelde definitie van of visie op wijkgericht werken. Dit leidt tot onduidelijkheid in de uitvoering en bij diverse stakeholders. Zeker bij bewoners die actief zijn in bewonersgroepen, leidt dit tot frustraties. Wat vooral wordt gemist, is een visie van de gemeente op wijkgericht werken waarbinnen een gedragen definitie van wijkgericht werken is opgenomen.

3. Bijdrage aan beleidsdomeinen

In dit hoofdstuk staan twee normen centraal:

Er is vastgesteld aan welke beleidsdomeinen het wijkgericht werken een bijdrage levert en wat die bijdrage inhoudt.

Met het wijkgericht werken wordt de beoogde bijdrage aan beleidsdoelstellingen gerealiseerd.

Hiervoor kijken wij naar de opzet van het wijkgericht werken, de bereikte resultaten en hoe die worden ervaren.

3.1 Opzet: doelstelling

In de notitie uit 2013 wordt aangegeven dat een essentiële en aantoonbare bijdrage geleverd dient te worden aan het bereiken van gemeentelijke doelstellingen op het gebied van openbare ruimte, veiligheid, zorg en welzijn. Wat die bijdrage inhoudt, wordt niet geëxpliciteerd.

Er is geen recent beleidskader waarin omschreven staat aan welke beleidsdomeinen het wijkgericht werken op dit moment moet bijdragen en wat die bijdrage inhoudt. In de begrotingen wordt wel ingegaan op wijkgericht werken. In onderstaand schema is weergegeven wat in de begrotingen 2018, 2019 en 2020 is opgenomen.

begroting	"Wat willen we bereiken"	"Beoogd effect"
2018	"Een goed woon- en leefklimaat in de wijk."	"Verbetering van het woon- en leefklimaat in de wijken. Goed functionerende wijkgerichte samenwerkingsverbanden."
2019	"Het ondersteunen en stimuleren van de eigen kracht, participatie en initiatieven van bewoners bij het vergroten van de leefbaarheid in de wijk."	"Vergroting van de leefbaarheid in de wijken op schoon, heel, veilig, sociaal en sociale cohesie."
2020	"Een goed woon- en leefklimaat in de wijk."	"Verbetering van het woon- en leefklimaat in de wijken (schoon, heel en veilig). Goed functionerende wijkgerichte samenwerkingsverbanden."

Figuur 2. Schema begrotingen 2018, 2019, 2020

De bijdrage van wijkgericht werken is op verschillende manieren in de begroting is opgenomen, maar vooral de begroting 2019 is wezenlijk anders dan het jaar ervoor en erna. Ambtelijk kon geen verklaring worden gegeven voor dit verschil. Mogelijk komt dit verschil door personele wisselingen. In de tweede plaats is te zien dat weliswaar beleidsdomeinen worden genoemd waaraan het wijkgericht werken moet bijdragen, maar wat die bijdrage

moet zijn, is niet helder geconcretiseerd. Het is onduidelijk wat precies wordt bedoeld met een verbetering van het woon- en leefklimaat en wanneer sprake is van goed functionerende wijkgerichte samenwerkingsverbanden.

Ook in aanpalende beleidsdocumenten vanuit het fysieke en sociale domein staat geen operationalisering van de bijdrage van wijkgericht werken voor het beleidsveld. Met betrekking tot veiligheid (dat onderdeel is van het team Samenleving) is er recentelijk het Integraal Veiligheidsplan 2019-2022 opgesteld. Daarin is een wijkgerichte aanpak omschreven. Het inzetten van inwoners en een aanpak gericht op verschillende wijken is onderdeel van het plan. Volgens het veiligheidsplan is het belangrijk om in te zetten op samenwerkingsketens. Daarbij worden onder andere Pulse, politie en bewonersgroepen als samenwerkingspartners genoemd, maar is ook aandacht voor samenwerkingsketens met inwoners, zoals Burgernet en Whatsappgroepen.

3.2 Uitvoering: doelrealisatie

Doordat de doelstellingen niet concreet zijn gemaakt, is niet vast te stellen of deze zijn gerealiseerd. Ook wordt de uitvoering van het wijkgericht werken niet systematisch en gestructureerd gemonitord waardoor een duidelijke aansluiting van mogelijke beleidsresultaten aan beleidsinspanningen in het kader van wijkgericht werken niet te maken is.

Raadsleden krijgen op dit punt – de bijdrage en resultaten van wijkgericht werken – niet de juiste informatie. Het is voor raadsleden daarmee lastig in te schatten in welke mate met wijkgericht werken daadwerkelijk de beoogde bijdrage wordt gerealiseerd.

In hoofdstuk 5 gaan wij in op de samenwerking in de wijken. In dat hoofdstuk zal blijken of het lukt om goed functionerende wijkgerichte samenwerkingsverbanden te realiseren, in lijn met hetgeen in de begrotingen 2018 en 2020 is opgenomen.

3.3 Ervaringen

Tijdens de interviews is er met medewerkers van verschillende beleidsdomeinen ingegaan op hun beleving van wijkgericht werken en mogelijke resultaten die daarmee samenhangen. Voor het domein civiel kon geen duidelijke bijdrage vanuit het wijkgericht werken worden geduid, anders dan het doorspelen van klachten over bijvoorbeeld losliggende stoeptegels. Voor het domein sociaal geldt dat er veel verloop in personeel is geweest bij de gemeente IJsselstein, ook al voor de ontvlechting. Er kon daarom niet op basis van eigen ervaringen over de bijdrage van wijkgericht werken worden gesproken.

Anders is dit voor veiligheid, waar men een wijkgerichte aanpak coördineerde vanuit het team veiligheid. Degene die dit coördineerden zijn weg bij de gemeente, maar op het gebied van veiligheid wordt nog veel met deze aanpak gewerkt. Deze wijkgerichte inzet op het vlak van veiligheid wordt echter vanuit de gemeente georganiseerd en niet via de algemene aanpak van het wijkgericht werken met Pulse, bewonersgroepen en het integraal wijkteam. Dat neemt niet weg dat de wijkgerichte aanpak een plek in het Integraal Veiligheidsplan heeft en er ook sprake is van een bewonersinitiatief (niet zijnde bewonersgroep) dat ontstaan is naar aanleiding van een serie inbraken in een buurt in IJsselstein. Inwoners hebben zelf het

initiatief genomen om een soort observatierooster te maken om verdachte activiteiten te spotten. Ze hebben daarvoor intensief samengewerkt met politie. De gemeente heeft bijgedragen met materiaal en heeft aangeboden dat iedereen in de wijk een veiligheidsscan voor hun huis kon laten doen. Het initiatief wordt door gemeente en bewoners in opzet, samenwerking, uitvoering en resultaat als succesvol gezien. De gemeente heeft daarom gevraagd of de initiatiefnemers een presentatie wilden houden bij een bijeenkomst voor een andere buurt.

Uit de gesprekken met bewonersgroepen blijkt dat zij zich heel graag en met veel overgave inzetten voor hun wijk en buurt. Als je hen vraagt naar hun ervaringen met de resultaten van wijkgericht werken, zijn ze negatief in hun beoordeling. De manier waarop het wijkgericht werken is opgezet en georganiseerd, maakt het bereiken van resultaten eerder moeilijker dan dat het hen helpt, zo geven ze aan. Dat leidt tot frustraties en actieve bewoners die afhaken of dreigen af te haken, zo wordt in de gesprekken aangegeven. Dat betekent niet dat er niets van de grond komt; bewoners weten voorbeelden te geven van resultaten die in wijken zijn bereikt. In de afgelopen jaren hebben bewoners hun eigen manieren van werken ontwikkeld en proberen ze zelf hun wegen binnen de gemeente te vinden (illustraties in onderstaand kader).

Burgerinitiatief tegen inbraken in de wijk

In de wijk Achterveld waren er in november 2018 21 inbraken. Er werd in de buurt en via social media veel over gesproken. Zo ontstond het idee om zelf, als buurt, een surveillanceteam op te zetten. Met de wijkagent is overlegd of dit mogelijk was. Samen met de politie zijn er regels opgesteld rondom het burgersurveillanceteam:

- Bel 112 bij een verdachte situatie.
- Ga zelf nooit achter de verdachte aan.
- Let op kentekens en verdachte voertuigen, noteer deze.
- Let op loop rijrichting van verdachte personen en voertuigen.
- Blijf in het donker, sta regelmatig stil en luister goed naar vreemde geluiden.
- Onthoud zo goed als mogelijk signalementen.

De samenwerking met de politie verliep goed. De wijkagent had ervoor gezorgd dat men op de meldkamer op de hoogte was van het burgersurveillanceteam zodat ze direct doorgeschakeld werden naar de dienstdoende politie. Vanuit de buurt werd de actie door een kernteam van 3 mensen gecoördineerd. Hier is in het begin toestemming voor gevraagd aan de rest, vanaf dat moment had dit drietal 'mandaat' om snel keuzes te maken. De gemeente haakte aan door hen te voorzien van hesjes en andere materialen voor de surveillanceteams. Daarbij hebben bewoners een gratis veiligheidsscan voor hun huis aangeboden gekregen.

De samenwerking met zowel politie als gemeente is de inwoners er goed bevallen. Na een maand surveilleren is er iemand opgepakt, de inbraken bleven uit. Daarmee is het initiatief afgelopen. Toen voor dit interview één van de initiatiefnemers gesproken werd, gaf deze aan dat de sociale cohesie verhoogd is en het contact met de wijkagent nog altijd goed is.

Activiteiten in sportcafé Poortdijk

Bewonersvereniging Europalaan Oranjekwartier weet hoe ze mensen uit de buurt moeten benaderen. Kleine trucjes als een kalender plaatsen op een papieren nieuwsbrief, sluit aan

bij de behoefte van mensen in de buurt. Zo kunnen ze de nieuwsbrief op de koelkast plakken. Er worden vaste terugkerende en eenmalige activiteiten georganiseerd. Ze kunnen voor hun activiteiten terecht bij Sportcafé Poortdijk, een locatie van de gemeente. Als de activiteit mét eten is, dan kan dat helaas niet in het Sportcafé. Daarvoor wijken ze uit naar de ontmoetingskerk aan de overkant, waar de huurkosten hoger zijn. Bewonersvereniging Europalaan Oranjekwartier is de afgelopen tijd steeds minder met Pulse gaan werken. Zolang ze hun eigen ding kunnen doen, gaat het eigenlijk beter aldus de bewonersgroep. Een zeer succesvolle bijeenkomst van de afgelopen tijd was bijvoorbeeld de Limburgse avond waarbij twee buurtbewoners die oorspronkelijk uit Limburg komen, een thema avond hadden georganiseerd. De avond was goed bezocht en tijdens het interview voor dit onderzoek werd er nog steeds levendig over gesproken.

Snippergroen, een eetbaar plantsoen

Een lid van Bewonersgroep IJsselveld Oost heeft samen met buurtbewoners een strook snippergroen omgetoverd in een 'eetbaar' plantsoen. Voor de aankoop en het onderhoud van het snippergroen is een stichting opgericht. RMN heeft de strook afgegraven. In samenwerking met Eetbaar IJsselstein is de strook beplant met eetbare planten. Dat was namelijk de eis. Verder mochten de bosjes het zicht van automobilisten niet belemmeren. De strook wordt onderhouden door de stichting Eetbaar IJsselstein.

Figuur 3. De 'eetbare' strook langs fietspad Poortdijk (afbeelding via Google Maps)

Wijkspeeldag van Actief Zenderpark

Actief Zenderpark is 10 jaar geleden ontstaan uit de bewonersgroep in Zenderpark. Er was de behoefte om met name activiteiten voor de buurt te organiseren. Dat begon met de wijkspeeldag. Omdat Actief Zenderpark graag een eigen budget wilde hebben zodat ze niet elke keer een budget aanvraag hoefden te doen, zijn ze op aanraden van Pulse activiteiten voor bredere doelgroepen gaan organiseren. De ene meer succesvol dan de ander. De wijkspeeldag is lang een hele grote activiteit geweest. De samenwerking tussen Pulse en Actief Zenderpark is altijd goed geweest. In het interview wordt omschreven dat beide partijen elkaar soms versterken. Actief Zenderpark kon voor activiteiten gebruik maken van locaties van Pulse. De activiteiten die zij organiseerden, trok jongeren naar die locatie toe waardoor zij weer kennis maakten met Pulse en het preventieve jongerenwerk beter hun werk kon doen.

Met bewonersgroepen hebben wij wandelingen gemaakt door hun eigen wijk. Een integrale weergave van die vier wijkwandelingen hebben wij opgenomen in bijlage 2.

3.4 Terugkomend op de norm

Er is geen recent beleidskader is waarin duidelijk is vastgesteld aan welke beleidsdomeinen het wijkgericht werken een bijdrage levert en wat die bijdrage inhoudt. In begrotingen wordt vermeld wat bereikt moet worden met wijkgericht werken en wat de beoogde effecten zijn. Dat gebeurt echter op een inconsistente manier die onvoldoende concreet is gemaakt wat de bijdrage moet inhouden. Ook wordt de uitvoering van het wijkgericht werken niet systematisch en gestructureerd gemonitord. Daarom kan niet vastgesteld worden of met het wijkgericht werken de beoogde bijdrage aan de realisatie van de beleidsdoelstellingen wordt gerealiseerd.

Uit de gesprekken en zeker de wijkwandelingen met bewonersgroepen blijkt dat concrete resultaten in wijken worden bereikt, zoals de samenwerking die ontstond naar aanleiding van het burgerinitiatief tegen inbraken in de wijk. Dit laat onverlet dat bewoners overwegend negatief zijn over de resultaten van het wijkgericht werken. De manier waarop het wijkgericht werken is opgezet en georganiseerd, maakt het voor hen moeilijker om resultaten te bereiken en te vieren.

4. Organisatie van het wijkgericht werken

Er zijn verschillende stakeholders betrokken bij het wijkgericht werken. Wie dit zijn en of duidelijk is waar de verantwoordelijkheid ligt, is geanalyseerd aan de hand van de volgende norm:

De interne en externe organisatie van het wijkgericht werken is zodanig opgezet dat duidelijk is wie waarvoor verantwoordelijk is.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de opzet van de organisatie, de uitvoering en hoe dit wordt ervaren. In enkele gevallen wordt er gerefereerd naar bestaande budgetten. In hoofdstuk 6 is er meer aandacht voor de budgetten die met het wijkgericht werken gepaard gaan.

4.1 Opzet

In verschillende, oudere documenten wordt de organisatie van het wijkgericht werken beschreven. De belangrijkste stakeholders daarbij zijn de gemeente, Pulse en bewonersgroepen. Daarnaast zijn er samenwerkingspartners zoals politie en woningbouwcorporaties. Deze laatste categorie is alleen betrokken in het onderzoek als deelnemers van het Integraal Wijkteam (IWT). Het IWT is het centrale overleg orgaan rondom wijkgericht werken. Hierop wordt in het volgende hoofdstuk verder ingegaan.

Gemeente

De gemeente IJsselstein heeft er voor gekozen een regiegemeente te zijn. Dat betekent dat zij veel uitvoerende taken buiten de gemeente belegd hebben. Met betrekking tot hun rol in het wijkgericht werken betekent dit dat de gemeente beleidsvormend is. Vanuit hun regierol stellen ze kaders en creëren ze randvoorwaarden voor de uitvoering van schoon, heel, veilig en sociaal. De gemeente stuurt de uitvoering van het wijkgericht werken aan via de subsidierelatie. Sinds de vorige evaluatie, waaruit bleek dat het gat tussen gemeente en bewonersgroepen als te groot ervaren werd, heeft de gemeente de voorzittersrol van het IWT op zich genomen.

Pulse

Pulse is verantwoordelijk voor de uitvoering van wijkgericht werken. In de notitie '*Verder met Wijkgericht werken*' is beschreven hoe tussen 2009 en 2013 de verantwoordelijkheden voor wijkgericht werken gefaseerd naar Pulse zijn overgegaan. In die tijd is het totale beschikbare budget voor wijkgericht werken met €150.087 verminderd terwijl de taken hetzelfde gebleven zijn, aldus de notitie.¹ De taken die toen omschreven zijn, zijn Sociaal Buurtbeheer, Bewonersondersteuner/opbouwwerk, Wijkbudgetten en Bewoners organisatie budgetten, Digitale wijk, Buurtbemiddeling en resterende taken zoals de Wijkatlas, Nieuwbrieven etc. In diezelfde notitie staat dat in 2013 en 2014 met Pulse concrete prestatieafspraken gemaakt worden over de gewenste inzet en resultaten op het gebied van wijkgericht werken.

¹ De afname van het budget betreft de netto afname van de budgetten wijkgericht werken, bij de gemeente en Pulse, in de gehele periode 2009-2013. De bezuiniging betrof de gemeentelijke inzet (€ 348.832). Uitvoerende taken zijn overgeheveld naar Pulse. Daarvoor is in die periode de subsidie aan Pulse verhoogd met € 198.745. De bezuiniging trof met name de beleidsmatige regie; deze bleef in sterk afgeslankte vorm bij de gemeente.

Bewonersgroepen

Bewonersgroepen zijn de aanspreekpunten in de wijk voor bewoners, Pulse, professionals en de gemeente. In die hoedanigheid signaleren, stimuleren, agenderen, initiëren en realiseren zij ideeën en maken ze plannen in, voor en door de wijk. Daarnaast hebben de bewonersgroepen de wijkbudgetten en de straat- en buurtfeestbudgetten in beheer.

Er is niets vastgelegd over de legitimiteit van de bewonersgroepen. In welke mate representeren zij hun buurt? In welke mate zijn zij verantwoordelijk voor het overbrengen van geluiden uit de wijk? En andersom, in welke mate zijn de gemeente en Pulse verantwoordelijk om hen meer dan andere inwoners bijvoorbeeld op de hoogte te houden?

4.2 Uitvoering

De opzet van wijkgericht werken zoals beschreven in de vorige paragraaf is op hoofdlijnen hoe het functioneert in de uitvoering. Het onderscheid en samenspel tussen de regierol van de gemeente en de uitvoerende rol van Pulse komt echter niet altijd goed tot zijn recht. Door de tussenkomst van Pulse, plaatst de gemeente zich meer op afstand van de bewoners. Ook bij de vorige evaluatie (2016) bleek dat bewonersgroepen die afstand niet waarderen. Als er iets in een wijk speelt, willen bewoners en andere betrokkenen in gesprek met de gemeente en niet (alleen) met Pulse, zo merken allen betrokkenen op. Ambtelijk heeft men hierdoor moeite een open houding naar bewoners uit te stralen, terwijl de gemeente juist meer aan participatie wil doen en bewoners meer wil betrekken bij het gemeentelijk beleid en de uitvoering daarvan.

Ook voor Pulse brengt de huidige structuur uitdagingen met zich mee. Het werken in de wijken met bewoners en andere organisaties vergt een goede kennis van het gemeentelijk beleid. Omdat de uitvoering van wijkgericht werken nagenoeg geheel extern is belegd, is het lastiger de aansluiting op de gemeentelijke organisatie te behouden. Daarnaast heeft Pulse geen mandaat binnen de gemeentelijke organisatie. Dit betekent dat als bewoners een vraag hebben of iets kan of een idee hebben voor hun wijk waarvoor de medewerking van de gemeente nodig is, de medewerkers van Pulse zelf op zoek moeten in de gemeentelijke organisatie wie daarover gaat, zelf niet een afweging kunnen maken of het past binnen het gemeentelijk beleid en niet kunnen sturen op tijdige beantwoording en medewerking.

De kwetsbaarheid van de opbouwwerkers van Pulse wordt versterkt door het ontbreken van duidelijke kaders vanuit de gemeente. In interviews wordt aangegeven dat vanuit Pulse wel is geprobeerd om met de gemeente tot betere kaderstelling te komen, maar dat dit tot op heden niet is gelukt. Hiermee is er weinig duidelijkheid over de rolopvatting. De opbouwwerkers van Pulse zien het nu als hun verantwoordelijkheid om verbinding te leggen tussen mensen, initiatieven, groepen, individuen en plekken om zo een prettige en gezonder leefomgeving te ondersteunen.

4.3 Ervaringen

In het wijkgericht werken in IJsselstein zouden de bewonersgroepen het aanspreekpunt voor bewoners en professionals moeten zijn in de wijk. De bewonersgroepen ervaren ze dat ze dit amper kunnen zijn. Als voorbeeld wordt gegeven dat ze niet op de hoogte gesteld worden van plannen en bijvoorbeeld niet weten dat er een informatiebrief aan alle inwoners

gestuurd wordt. Zij voelen zich niet serieus genomen in het zijn van het aanspreekpunt in de wijk, laat staan dat ze zich betrokken voelen bij het maken van plannen. Zij voelen zich door zowel gemeente als Pulse buitengesloten en niet aangehaakt op momenten dat zij graag aangehaakt zouden willen zijn.

Uit de interviews blijkt ten aanzien van Actief Zenderpark een ander beeld. Dit is een activiteitenvereniging. Eerst was een bewonersgroep Zenderpark actief, maar die bestond op een gegeven moment uit een lid en hield op te bestaan. Actief Zenderpark koos ervoor om voornamelijk activiteiten voor de buurt te organiseren en wilde niet (meer) als aanspreekpunt fungeren. Het niet meer verantwoordelijk zijn voor het beheer van de budgetten en het wegvallen van de vergadermomenten met de gemeente beschouwen zij als een voordeel van deze keuze. Een andere reden voor hun keuze was dat de leden van Actief Zenderpark het lastig vonden om te bepalen wat hun eigen legitimiteit was, zo geven ze aan. Ze zijn niet gekozen door buurtgenoten dus welke stem vertegenwoordig je, zo vroegen ze zich af. Daarbij merkten ze dat er ook in de buurt meer energie zat op het organiseren van activiteiten dan op overleg en vergaderen. Tijdens het interview werd wel herhaaldelijk aangegeven dat dit geldt voor Zenderpark, maar dat het bijvoorbeeld in IJsselveld-Oost wel eens heel anders zou kunnen zijn. Actief Zenderpark heeft voor zichzelf duidelijk bepaald wat hun verantwoordelijkheid is, namelijk het organiseren van leuke activiteiten in de buurt. Ze geven aan dat de samenwerking met Pulse bij het organiseren van activiteiten goed verloopt.

4.4 Terugkomend op de norm

Alleen op een zeer abstract niveau is bij het wijkgericht werken duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk is. De gemeente stelt de kaders en Pulse is de uitvoerende kracht in de wijken die bewoners in positie brengt om initiatieven te ontplooien, waarbij de ambtelijke organisatie op inhoud betrokken kan zijn bij deze initiatieven.

De regierol wordt echter beperkt ingevuld; heldere afspraken met betrekking tot doelen en verwachtingen ontbreken. Pulse mist daardoor kaderstelling en sturing en geeft op eigen beweging invulling aan de uitvoering, waarbij in veel gevallen juist onduidelijk is wat de verantwoordelijkheden zijn van Pulse en gemeente, wat kan leiden tot impasses in de uitvoering. Het ontbreekt Pulse aan mandaat binnen de gemeentelijke organisatie om deze impasses te doorbreken. Pulse en gemeente slagen er tot op heden samen onvoldoende in om tot structurele verbeteringen te komen. De bewonersgroepen worden in de praktijk niet in positie gebracht om hun rol als aanspreekpunt waar te kunnen maken.

5. Samenwerking en proces

In het vorige hoofdstuk stond de organisatie van het wijkgericht werken centraal. In dit hoofdstuk gaan wij in op de samenwerking en de processen tussen de verschillende actoren. Dit hebben wij geanalyseerd aan de hand van de norm:

Daarbij zijn de samenwerkingsprocessen helder omschreven en gedeeld met de inwoners en samenwerkingspartners.

5.1 Opzet

In de notitie 'Verder met wijkgericht werken' wordt de opzet van de samenwerking beschreven. Betrokkenen bij het wijkgericht werken overleggen in het Integraal Wijkteam (IWT). Bij deze bijeenkomsten zijn verschillende leden van bewonersorganisaties, medewerkers van Pulse, woningbouwcorporatie en politie aanwezig. De vergaderingen worden sinds 2016 voorgezeten door de gemeente met als doel om het gat tussen gemeente en bewonersgroepen te verkleinen.

Daarnaast wordt in de notitie het bewonersoverleg genoemd. Het bewonersoverleg is de vergadering van de bewonersgroep. Hieraan zijn geen voorwaarden verbonden.

Professionals kunnen op aanvraag aanwezig zijn.

Ook is de wijkshouw opgenomen in de notitie. Tijdens een wijkshouw gaan bewoners, Pulse, gemeente en andere betrokken organisaties aan de hand van een bepaalde, specifieke casuïstiek in een wijk in gesprek. Er zou regelmatig een wijkshouw plaatsvinden.

In 2018 is door de gemeente een thema avond georganiseerd voor onder andere raadsleden.

In de presentatie die toen is gehouden, wordt een stuurgroep wijkgericht werken genoemd.

In de stuurgroep, onder leiding van de wethouder wijkgericht werken, zouden gemeente en bewonersgroepen samenwerken aan en spreken over wijkgericht werken. De stuurgroep wordt ook aangekondigd in de begroting 2019.

5.2 Uitvoering

Op basis van de agenda's en verslagen van de vergaderingen van 2018 blijkt dat tijdens deze vergaderingen thema's als afvalbakken, speelbeleid, honden uitlaatplaatsen, scheve tegels en parkeerproblematiek besproken worden. In 2018 zijn er 8 integrale wijkteam bijeenkomsten geweest. Bewonersgroepen hadden tot een aantal jaar geleden één op één een overleg met iemand van de gemeente. Dit is opgehouden met de instelling van het IWT. In het IWT heeft elke groep nu ongeveer 10 minuten voor de desbetreffende buurt. Tot 2012 hadden bewonersgroepen ook één op één contact met gemeentelijke wijkcoördinatoren. Met de verschuiving van werkzaamheden naar Pulse, zijn er geen gemeentelijke wijkcoördinatoren meer.

Voor dit onderzoek hebben wij tijdens een IWT vergadering met de deelnemers gesproken. Volgens hen is het belangrijkste doel in de praktijk van het IWT om enerzijds problematieken in de wijken op te pakken en belangrijke ontwikkelingen in de wijken te duiden en anderzijds om korte lijnen te onderhouden tussen de aanwezige partijen zodat ze elkaar gemakkelijker kunnen vinden. Deze doelen worden door het IWT tot nu toe nog niet bereikt, geven ze aan.

Het beeld dat zij hebben, is dat er vooral klassieke en operationele onderwerpen worden besproken in het IWT en dat deze vooral de aard hebben van klachten/meldingen. Alle partijen geven aan niet tevreden te zijn met hoe het IWT op dit moment functioneert. Wat ze missen zijn een duidelijke rolverdeling, betere communicatie tussen de partijen en een versterking van samenspel, niet alleen op operationele aspecten maar ook meer op beleidsmatig niveau. Bijvoorbeeld aan de hand van trends en ontwikkelingen die in wijken worden gesignaleerd. Als voorbeeld wordt genoemd een toenemende eenzaamheidsproblematiek in bepaalde wijken. Hoe moet met een dergelijke ontwikkeling worden omgegaan en wie vanuit het IWT kan bijdragen aan het bieden van oplossingen.

In de interviews en het gesprek met de IWT-deelnemers wordt aangegeven dat het succes van het IWT momenteel sterk afhangt van de kwaliteiten van de (gemeentelijke) voorzitter. Onlangs is een nieuwe ambtelijke verantwoordelijke voor wijkgericht werken gekomen. Daarmee is deze functie weer ingevuld. Tegelijkertijd geven ze aan dat een goede voorzitter alleen niet voldoende is om voldoende doorzettingsmacht binnen de gemeente te realiseren. Bewoners geven ook aan behoefte te hebben aan een evaluatie van het IWT; hieruit zou veel geleerd kunnen worden. Bewonersgroepen zouden graag zien dat aan de hand van een jaarlijkse evaluatie doelen worden opgesteld zodat er gekeken kan worden of deze doelstellingen ook daadwerkelijk worden behaald. De IWT-deelnemers geven tijdens het gesprek aan het nut te zien van het IWT; de invulling en opzet ervan dient in hun ogen wel spoedig verbeterd te worden. Ten tijde van de uitvoering van dit onderzoek gingen de deelnemers van het IWT met elkaar in gesprek over de toekomst van het IWT.

De wijksschouw zou in eerste instantie regelmatig plaatsvinden, maar is tegenwoordig alleen zeer sporadisch. De afgelopen paar jaar heeft eenmaal een wijksschouw plaatsgevonden. De stuurgroep is tot op heden niet opgericht. Waarom niet, is niet duidelijk op basis van de interviews.

5.3 Ervaring

De deelnemers van het IWT zijn zelf niet tevreden over hoe het IWT functioneert. De samenwerking tussen bewonersgroepen, Pulse en de gemeente wordt als stroperig en weinig effectief ervaren. Los van concrete activiteiten en resultaten in wijken, spreekt uit de ervaringen een algemeen gevoel van onbehagen bij de huidige samenwerking. In de interviews wordt dit sterk gekoppeld aan de eerder bevonden problemen wat betreft de visie op, de bijdrage van en de organisatie van het wijkgericht werken. Al deze aspecten werken belemmerend voor een goede samenwerking, zo wordt het overwegend ervaren.

Wel geven medewerkers van Pulse aan dat ze het idee hebben dat nieuwe medewerkers bij de gemeente sneller de weg naar Pulse weten te vinden en meer initiatief nemen om de handen ineen te slaan. Dat is voor hen nieuw en wordt gewaardeerd. Pulse kan het netwerk dan in de wijk inzetten en daarmee zorgen voor bijvoorbeeld een betere opkomst bij een participatie avond. Tegelijkertijd blijven ze beter op de hoogte van wat er speelt in de gemeente.

Zonder uitzondering komt in elk interview met bewonersgroepen naar voren dat het wijkgericht werken de afgelopen jaren sterk afhankelijk was van de betrokken ambtenaar. Een korte periode hebben ze een ervaring van het wijkgericht werken ervaren. Daarbij

verwijzen ze onder andere naar de thema avond in 2018. Door personele wisselingen werd deze ervaring als tijdelijk ervaren.

Het gebrek aan continuïteit maakt het voor de bewonersgroepen lastig om contact te hebben en houden met de juiste personen binnen de gemeente, zo geven ze aan. Vaak zijn er gesprekken over allerlei zaken gaande, maar lopen deze gesprekken spaak door personele wisselingen binnen de gemeente. Bewonersgroepen zouden ook graag de communicatie met de gemeente verbeterd zien; een duidelijke tijdsplanning en een contactenlijst zouden hierbij helpen, geven ze aan.

Uit de gesprekken blijkt dat bewoners maar ook andere betrokkenen liever direct met iemand uit de gemeente schakelen dan met iemand van Pulse. Over een gemeentelijk onderwerp willen ze de samenwerking opzoeken met de gemeente. Zij ervaren in de praktijk dat Pulse geen mandaat heeft. Het enige dat Pulse in veel gevallen kan doen, is met de vraag die bewonersgroepen gesteld hebben naar de gemeentelijke organisatie gaan, zoals de bewoners dat zelf ook zouden doen. Pulse staat in de ogen van bewoners tussen inwoners en de gemeente in wat maakt dat de samenwerking als stroperig wordt ervaren.

Het speeltuinenbeleid

Beeldend voor de manier waarop de samenwerking wordt ervaren, is het speeltuinenbeleid. In bijna elk interview dat gevoerd wordt, komt het speeltuinenbeleid naar voren, zonder dat daar naar wordt gevraagd. In de afgelopen jaren zijn meerdere speeltoestellen afgekeurd door RMN. Bewonersgroepen hebben in eerste instantie duidelijk gemaakt dat er vervangende speeltoestellen nodig waren. Toen die niet kwamen, zijn er initiatieven ontstaan om het wijkbudget in te zetten voor nieuwe toestellen. In eerste instantie was de gemeente hier niet mee akkoord. In een brief aan de raad van 19 maart 2019 blijkt dat de initiatieven waar voldoende draagvlak voor is en die volledig door het wijkbudget bekostigd kunnen worden, alsnog uitgevoerd mogen worden.

De frustratie vanuit bewoners gaat vooral over het feit dat ze beheer krijgen over het wijkbudget, tot het niet meer overeenkomt met de plannen van de gemeenten. Daarnaast worden ze voor hun gevoel niet op de hoogte gehouden. De brief aan de raad waarin staat dat de initiatieven tóch door mochten gaan, kwam via via bij één van de initiatiefnemers terecht die het doorgestuurd heeft naar de andere bewoners. Pulse geeft aan in dit soort gevallen tussen bewoners(groepen) en gemeente in te zitten. Zij horen de problemen uit de wijk rondom de speeltoestellen, maar het lukt niet om dit binnen de organisatie verder te krijgen.

Bewonersgroepen geven verder aan dat ze een eigen, vaste vergaderruimte in hun wijk missen. Ze hebben het gevoel dat ze van het kastje naar de muur worden gestuurd, wanneer ze moeten kijken voor bijvoorbeeld voor activiteiten van Pulse.

5.4 Terugkomend op de norm

De samenwerkingsprocessen zijn niet voldoende helder om de samenwerking met inwoners en samenwerkingspartners goed te kunnen laten functioneren. Het IWT is bedoeld om de samenwerking te verbeteren, maar tot nu toe is niet de juiste vorm van overleg en samenwerking gevonden. Volgens alle partijen is het beter geworden sinds de gemeente de

voorzittersrol overgenomen heeft. Dit optimisme lijkt sterk persoonsafhankelijk en niet rolafhankelijk te zijn.

Ook blijkt dat eerder voorgestelde verbeteringen, met name het instellen van de stuurgroep, uiteindelijk niet zijn doorgevoerd. Tegelijkertijd lopen bestaande samenwerkingsprocessen in het IWT en tussen bewonersgroepen, Pulse en gemeente niet goed. Het resultaat is dat mensen eigen manieren van werken gaan creëren en soms om elkaar heen gaan werken in plaats van met elkaar.

6. Budget wijkgericht werken

In dit hoofdstuk gaan we in op de kosten die samenhangen met wijkgericht werken. Als norm is daarvoor geformuleerd:

De kosten van wijkgericht werken zijn duidelijk begroot.

6.1 Opzet

De uitvoering van wijkgericht werken is belegd bij Pulse. Dit gebeurt in de vorm van een subsidie. In totaal ontvangt Pulse voor al haar werkzaamheden € 2.238.559. Hoeveel hiervan voor wijkgericht werken is bedoeld, is niet duidelijk op te maken uit de subsidiedocumentatie.

Daarnaast kent het wijkgericht werken verschillende typen budgetten. Er zijn de bewonersgroep budgetten, buurt- en straatfeestbudgetten en de wijkbudgetten. Deze zijn als volgt opgezet.

Bewonersgroep budget

De bewonersgroep budgetten hebben als doel om de bewonersgroepen te ondersteunen. Het budget is € 1,- per huishouden met een maximum van € 1.800 per wijk. Het bewonersgroep budget dient ter ondersteuning van de bewonersgroep.

Buurt- en straatfeestbudget

De buurt- en straatfeest budgetten zijn om buurt- en straatfeesten te faciliteren. Er kan een aanvraag ingediend worden op het budget als minimaal 15 huishoudens deelnemen. Het budget kan maar één keer per jaar aangevraagd worden en bedraagt minimaal € 75,- en maximaal € 200,-. Het doel is om bij te dragen aan het 'wij-gevoel' in de buurt. Informatie over de buurt- en straatfeestbudgetten is te vinden via www.onsijsselstein.nl, de website die wordt beheerd door Pulse. De aanvraag verloopt via een contactpersoon uit de wijk; een bewonersgroep als deze er is en sociaal werkers van Pulse voor de wijken waar geen bewonersgroep is. Een vergunning aanvragen voor het straatfeest verloopt via het Klant Contact Centrum van de gemeente. Het aanvragen van de vergunning is verantwoordelijkheid van de organisator van het feest.

Wijkbudget

Het wijkbudget heeft als doel om ideeën in wijken te realiseren. Het gaat om € 5,- per woning in de wijk met een maximum van € 10.000 per wijk. Het wijkbudget wordt beheerd door Pulse in de wijken waar geen bewonersgroep actief is. In de wijken waar wel een bewonersgroep actief is, worden de budgetten door de penningmeester van de bewonersgroep beheerd. De beoordeling voor het verdelen van de budgetten bestaat uit de volgende uitgangspunten:

- De aanvraag/het voorstel moet een bijdrage leveren aan de leefbaarheid in de wijk.
- De aanvraag moet worden ondersteund door medebewoners
- Voorstellen mogen niet strijdig zijn met het gemeentelijk beleid (bijvoorbeeld het geldende bestemmingsplan) .

- Voorstellen moeten ten goede komen aan (een deel van) de wijk en hebben dus een (gedeeltelijk) openbaar karakter.
- Er is aantoonbaar draagvlak in de wijk voor het initiatief.
- Er is een aantoonbare eigen bijdrage in geld en/of energie, die in verhouding staat tot de grootte van het project.
- Het project bevordert de betrokkenheid met en de onderlinge band tussen de bewoners in de wijk.
- Er is geen commercieel belang voor de aanvrager.

De verantwoording van de besteding van het wijkbudget gebeurt drie keer per jaar vanuit de bewonersgroepen naar Pulse. Daar is een accounthouder vanuit de gemeente bij aanwezig. Onderuitputting (het niet voldoende uitgeven van het wijkbudget) wordt in oktober besproken. Er zijn in geval van onderuitputting drie opties mogelijk, namelijk: doorschuiven naar volgend jaar, sparen voor een groter project of het budget doorschuiven naar een andere wijk of een wijk-overstijgend project.

Op de website www.onsijsselstein.nl worden mensen uitgenodigd om initiatieven voor de besteding van het wijkbudget in te sturen. Daar staan ook de contactgegevens van de opbouwwerkers per wijk van Pulse waar mensen contact mee op kunnen nemen.

6.2 Uitvoering

De uitvoering van de taken die bij Pulse zijn belegd vindt plaats binnen het ter beschikking gestelde budget. Aangegeven wordt dat dit wordt geborgd binnen de subsidierelatie. Niet inzichtelijk is wat binnen het totale subsidiebudget exact aan wijkgericht werken wordt besteed.

Met betrekking tot het wijkbudget zijn de rollen ten aanzien van de besteding van het budget voor eenieder helder, zo wordt in de interviews aangegeven. De uitvoering daarvan vindt binnen de budgetten plaats.

In de uitvoering wordt tegen twee problemen aangelopen, zo wordt in interviews aangegeven. In de eerste plaats geeft een bewonersgroep aan dat er recentelijk een buurt van 200 woningen bij gekomen is, maar dat het wijkbudget niet verhoogd is. Hier is contact over geweest met Pulse en de gemeente. De bewonersgroep voelde zich gesteund door Pulse, maar die kon niets betekenen. Ook ambtelijk voelde de bewonersgroep zich gesteund, maar vanuit de organisatie kwam er toch geen verandering. Dit probleem is niet in andere interviews aan de orde gesteld.

In de tweede plaats blijkt uit de interviews dat in de uitvoering het uitgangspunt 'niet strijdig met gemeentelijk beleid' tot vragen kan leiden. Als voorbeeld wordt regelmatig het speeltuinenbeleid genoemd. Op het moment dat er tegenstrijdigheden zijn, zo wordt aangegeven, is onvoldoende duidelijk vastgelegd waar verantwoordelijkheden belegd zijn en hoe met onduidelijkheden omgegaan moet worden.

6.3 Ervaring

De ervaringen van betrokken partijen met betrekking tot de budgetten zijn overwegend positief. Vooral de wijkbudgetten worden als positief ervaren. Met uitzondering van de casus speeltuinenbeleid (zie paragraaf 5.3).

6.4 Terugkomend op de norm

Op basis van de subsidieafspraken en begrotingen kan niet expliciet gemaakt worden wat precies de kosten zijn van wijkgericht werken en welk deel van het volledige subsidiebedrag dat Pulse ontvangt hieraan wordt besteed. Wel is duidelijk wat de omvang van de wijkbudgetten zijn. Wat wel of niet onder de wijkbudgetten kan vallen, is in de praktijk echter niet altijd duidelijk.

7. Conclusie en aanbevelingen

7.1 Hoofdconclusie

Het wijkgericht werken draagt op dit moment in IJsselstein niet tot beperkt bij aan het realiseren van de gemeentelijke beleidsdoelstellingen.

Om dit te verklaren, grijpen wij terug op de verschillende varianten van wijkgericht werken uit paragraaf 1.6. Op basis van de analyse van het wijkgericht werken in IJsselstein ligt er een sterke nadruk op het inbedden in de eigen organisatie (variant A) terwijl er ook sprake is van een coördinatiefunctie (variant B). Deze vorm van wijkcoördinatie is echter extern belegd, bij Pulse. Door deze invulling heeft men te maken met de nadelen van het inbedden in de domeinen én de nadelen van coördinatie.

Wijkgericht werken wordt binnen de verschillende domeinen (fysiek, sociaal, veiligheid) met inwoners en organisaties in de wijken vormgegeven. Deze invulling op de domeinen is in de praktijk beperkt, en krijgt vooral vorm op het terrein van veiligheid. Het potentiële voordeel van deze invulling is dat de gebiedsgerichte focus dichtbij de inhoudelijke beleidsverantwoordelijkheid is georganiseerd. Dit voordeel valt weg omdat wijkgericht werken niet als een eigen, gemeentelijke verantwoordelijkheid wordt gezien en niet als zodanig binnen de beleidsdomeinen wordt opgepakt; het wijkgericht werken wordt binnen de gemeente meer als iets van Pulse beleefd. Door de beleidsdruk en beperkte tijd en capaciteit wordt er weinig geïnvesteerd in het wijkgericht werken.

Dit maakt het voor Pulse lastig om tot een goede uitvoering van de wijkcoördinatie te komen en brengt de organisatie in een spagaat tussen enerzijds wat vanuit wijken nodig is of wordt gevraagd en anderzijds de keuzes die de beleidsdomeinen maken of juist niet maken. Het ondersteunen en begeleiden van initiatieven in wijken is waar Pulse goed in is. Als welzijnsorganisatie is Pulse goed ingevoerd in de wijken en kent haar medewerkers de mensen en de sociaalmaatschappelijke netwerken. Dit potentiële voordeel blijft echter onbenut, doordat de samenwerking kwetsbaar is op het gebied van ambtelijke coördinatie en afstemming. Pulse heeft hier minder ervaring mee, en de afstand tussen Pulse en de gemeentelijke organisatie versterkt deze kwetsbaarheid. Afstemming is moeilijk en mandaat ontbreekt bij Pulse om echt dingen voor elkaar te krijgen. Met stroperigheid en een gebrekkig samenspel tussen bewoners, Pulse en gemeente tot gevolg.

Inwoners zien hierdoor een Pulse die geen vuist kan maken in de gemeentelijke organisatie en een gemeente die niet direct met hen in contact staat. Er zijn wel overleggen georganiseerd, maar een onderliggende structuur die ervoor zorgt dat deze daadwerkelijk omgezet kunnen worden in een wijkgerichte aanpak ontbreekt. Betrokken bewoners en bewonersgroepen voelen zich niet serieus genomen en haken af.

Dit samenspel is teleurstellend, frustrerend en ontoereikend voor iedereen; bewoners en bewonersgroepen, gemeente, Pulse en samenwerkingspartners.

Op dit moment draagt het wijkgericht werken niet tot beperkt bij aan het realiseren van gemeentelijke beleidsdoelstellingen, het versterken van het woon- en leefklimaat in de wijk en/of het ondersteunen en stimuleren van de eigen kracht, participatie en initiatieven van bewoners. De wijze waarop de regierol door de gemeente is uitgewerkt en wordt ingevuld, pakt wat betreft wijkgericht werken nadelig uit.

Hoofdaanbeveling

Om de huidige situatie te doorbreken, moet het vertrouwen van de inwoners worden teruggewonnen en worden overgegaan worden tot een integrale herstart van het wijkgericht werken.

Het terugwinnen van het vertrouwen van inwoners is een belangrijke randvoorwaarde voor succes van een herstart van wijkgericht werken.. Een herstart is noodzakelijk om het vertrouwen van de inwoners terug te winnen en de scepsis weg te nemen. Deze elementen hangen sterk samen en zullen deel uitmaken van een intensief proces. Als handreikingen voor dit proces en de herstart formuleren wij in de volgende paragraaf aanbevelingen die voortvloeien uit de deelconclusies van het onderzoek.

7.2 Deelconclusies en aanbevelingen

Deelconclusie 1 Weinig aandacht voor de (succes)verhalen

Ondanks de problemen die in de uitvoering worden ervaren zijn er verschillende burgerinitiatieven van de grond gekomen, en speelden inwoners ook een belangrijke rol in bijvoorbeeld het beleid rond veiligheid. Deze succesverhalen zijn niet altijd bekend bij stakeholders binnen het wijkgericht werken, laat staan bij overige inwoners. Hetzelfde geldt voor minder succesvolle verhalen, die niet of gedeeltelijk bekend zijn buiten de directe kring van betrokkenen. Doordat er weinig aandacht is voor succesverhalen en minder succesvolle verhalen, wordt de kans gemist om te leren van wat goed gaat en behouden moet worden. En wat niet goed gaat en verbeterd moet worden. Het lerend vermogen is hierdoor niet optimaal.

Deelconclusie 2 Kaders ontbreken

Er is niet een eenduidig kader voor het wijkgericht werken waarin duidelijk wordt wat de gemeente wil bereiken met wijkgericht werken. Dit leidt tot verschillen in opvattingen over de beoogde doelen en rol- en taakverdeling en belemmert de effectiviteit van de wijkgerichte aanpak. Bewonersgroepen weten op dit moment niet waar ze aan toe zijn. Hun rol binnen het wijkgericht werken is voor hen niet meer duidelijk en ze voelen zich niet serieus genomen.

Het gebrek aan kaders werkt ook door in de controlerende rol van de raad. Mogelijke resultaten van wijkgericht werken zijn niet tot moeilijk te relateren aan gemeentelijke beleidsdoelstellingen. De beperkte betrokkenheid van de diverse beleidsdomeinen bij het wijkgericht werken zorgt ervoor dat de raad beperkt beeld krijgt bij de wijkgerichte aanpak.

Deelconclusie 3 Regievoering functioneert niet goed

De regierol wordt op dit moment beperkt ingevuld. Pulse mist kaderstelling en sturing en geeft daarom vooral op basis van eigen inzichten en ervaring invulling aan de uitvoering. Tegelijkertijd ontbreekt het Pulse aan mandaat binnen en ten opzichte van de gemeentelijke

organisatie wat de invulling van de uitvoerende rol bemoeilijkt. De bewonersgroepen worden in de praktijk niet in positie gebracht om hun rol als aanspreekpunt waar te kunnen maken. Bewoners(groepen) en samenwerkingspartners willen terecht direct met de gemeente in gesprek over zaken die spelen in de wijken, maar moeten dat op dit moment doen via Pulse. Dit leidt tot stroperigheid en onduidelijkheden.

Aanbeveling aan het college:

1. Gebruik recente praktijkervaringen voor kansrijke herstart

Bij de herstart zal er geen sprake zijn van een 'schone lei'. Gebruik de recente ervaringen – zowel positief als negatief – dan ook om het vertrouwen te herstellen, door deze te bespreken en hier leerpunten uit te halen, om valkuilen in kaart te brengen en richting te geven aan een passende invulling bij de herstart.

Aanbeveling aan de raad:

2. Kies expliciet een variant van wijkgericht werken

Geef als raad richting aan het wijkgericht werken. Kies expliciet voor een variant van wijkgericht werken. Indien gewenst kan dit in een verregaande vorm van participatie met inwoners en andere stakeholders zijn. Expliciteer op een duidelijke wijze wat je wilt bereiken met wijkgericht werken door concreet te maken wat de bijdrage van het wijkgericht werken moet zijn aan de leefbaarheid in de wijken op schoon, heel, veilig, sociaal en sociale cohesie. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van goede voorbeelden die in de afgelopen jaren zijn bereikt en de richtlijnen in onderstaand kader.

Stem in samenspraak met betrokken inwoners af welke rol zij in het proces rond de herstart willen en kunnen oppakken. Om het vertrouwen terug te winnen zal de gemeente ruimte moeten bieden aan de wensen van inwoners, zonder onrealistische verwachtingen te scheppen. Bepaal daarom ook met bewoners(groepen) welke vorm van betrokkenheid het beste past en welke rol van bewoners(groepen) daarbij hoort. Blijf eerlijk in wat je wilt en wat kan. Maak over de rolinvulling en de samenwerking duidelijke afspraken zodat verwachtingen matchen bij mogelijkheden. Kom deze afspraken vervolgens na. Een belangrijke rol is hierbij weggelegd voor de wijkcoördinator die de schakel vormt tussen de gemeente en de bewonersgroepen. Welke afspraken precies gemaakt moeten worden hangt af van de rol die wordt gekozen.

Mogelijke rollen van bewonersgroepen zijn:

- Geen rol: afhankelijk van de opgave en beleidsdoelstellingen worden ad hoc participatieprocessen opgezet en wordt betrokkenheid van inwoners en organisaties georganiseerd.
- Centrale rol: de bewonersgroepen zijn het communicatiekanaal en overlegplatform voor de gemeente. Met of via de bewonersgroepen wordt gecommuniceerd en worden participatieprocessen opgezet.
- Onderdeel van het sociaalmaatschappelijk netwerk: de bewonersgroepen maken onderdeel uit van het netwerk maar zijn niet het enige kanaal of platform. Afhankelijk van de opgave wordt gekozen voor participatievormen. Wel hebben bewonersgroepen een structurele functie om trends en ontwikkelingen op wijkniveau (klein en groot) te signaleren en vervolgacties te bespreken. Ook kunnen bewonersgroepen binnen deze variant hun huidige rol vervullen bij de verdeling van de wijkbudgetten.

Afhankelijk van de keuze voor de invulling van bewonersgroepen kan daaruit voortvloeiend worden gekeken of het IWT daarmee nog aansluit bij de werkwijze. Maak daarnaast duidelijk welk budget beschikbaar is voor de uitvoering van het wijkgericht werken en zorg dat dit budget toereikend is gelet op de gekozen variant. Het is aan het college en de organisatie om de gekozen variant van wijkgericht werken feitelijk handen en voeten te geven en uit te werken.

Aanbeveling aan het college en de raad:

3. Wees als gemeente ook zicht- en aanspreekbaar

Beleg de wijkcoördinatie expliciet binnen de eigen ambtelijke organisatie. Dit hangt af van de keuzes die de raad maakt ten aanzien van de beleidsdoelstellingen, maar de wijkcoördinatie kan vorm krijgen door de functie van gemeentelijke wijkcoördinator terug te brengen. Benut daarbij de kracht van Pulse. Deze ligt op het vlak van het begeleiden en ondersteunen van initiatieven en bewoners. Deze inzet van Pulse kan ingebed worden in de subsidierelatie. Gebruik deze inzet om de sociaalmaatschappelijke netwerken in wijken te versterken en maak met de inzet van de wijkcoördinator en Pulse nadrukkelijker de verbinding met de opgaven en beleidsdomeinen.

Bijlage 1 – Lijst van geïnterviewden

Bewoners

Dhr. A. Besten
Mvr. L. de Bruin
Mvr. G. Hinke
Mvr. B. Klomp
Dhr. T. van de Krift
Dhr. Y. van Nes
Dhr. M. Smeding
Mvr. C. Post
Mvr. L. Verwegen
Dhr. W. van der Wiel

Organisatie

Mvr. T. van Bremen
Dhr. K. Geldof
Dhr. E. Luchtenburg
Mvr. E. Manschot
Dhr. R. van Reenen
Dhr. Wijdeveld

Pulse

Dhr. M. Berculo
Mvr. S. Lamoré
Mvr. J. van Vliet
Mvr. M. Wiendels

RMN

Dhr. M. de Vries

Raad

Op 19-06-2019 is er met een afvaardiging van de raad gesproken

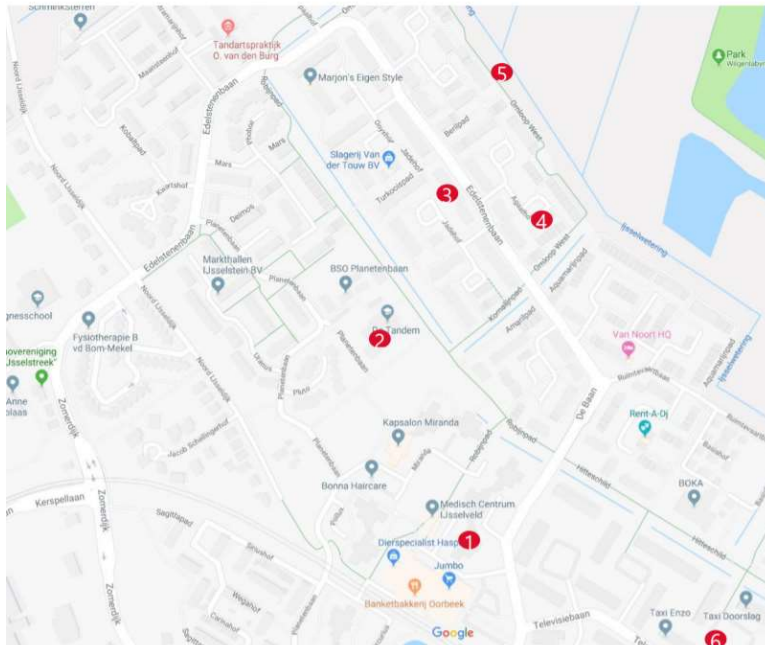
Bijlage 2 – Weergave van de wijkwandelingen

In de bijlage zijn de weergaves opgenomen van de vier wijkwandelingen die wij hebben gemaakt met de bewonersorganisaties. Per wijk zijn concrete resultaten aangegeven.

Figuur 4. Verslag van de wandeling met bewonersgroep IJsselveld Oost

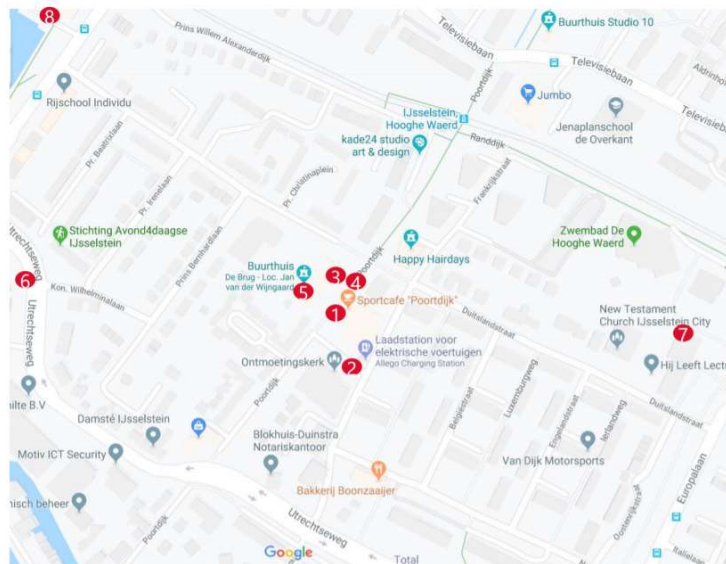
Bewonersvereniging IJsselveld West*

1. MFC de Sterrewacht, hier werd de bewonersgroep weggekeken voor hun gevoel. Er was hun beloofd dat ze daar mochten vergaderen maar moesten uiteindelijk weg doordat er door Pulse activiteiten werden georganiseerd op de avond dat zij vergaderden
2. Op de Tandem (school) werd een hobbyshow georganiseerd, waarbij iedereen op het schoolplein vertelde over zijn of haar hobby, dat was heel leuk maar dit soort dingen doen ze niet echt meer
3. Wijktoin inclusief speelveld, daar heeft Willem van IJsselveld Oost nog bij geholpen.
4. Agaathof, hier was er sprake van een kapotte schommel die door het steeds uitgestelde speelbeleid niet opnieuw geplaatst wordt
5. Vlinderstrook waar op initiatief van bewoners allemaal bollen geplant zijn. De bewonersvereniging heeft financieel ondersteund
6. De bewonersvereniging vergadert nu aan het Kameraplein, maar dat is niet in hun eigen wijk. Dat vinden ze zelf erg jammer

Figuur 5. Verslag van het gesprek met bewonersvereniging IJsselveld West. Aan de hand van een plattegrond zijn de punten in de wijk aangewezen.

Bewonersvereniging Europalaan Oranjekwartier*

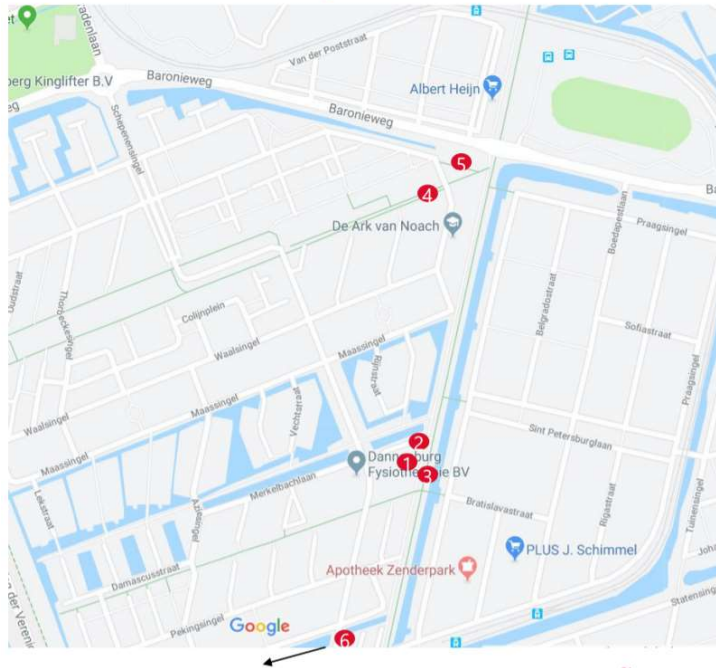

1. In Sportcafé Poortdijk worden veel activiteiten georganiseerd. De ruimte wordt via de gemeente en Pulse gehuurd. Er zijn kasten om spullen op te slaan, maar de ruimte is niet van hun. Dat is jammer. Yoga, wat ontzettend goed loopt is op de rokerige tapijtplaten. Er is zeer regelmatig aangegeven graag zelf een ruimte te hebben. Activiteiten: yoga, paasstukjes maken, voelkussens voor het goede doel maken.
2. Als er geen ruimte is in Poortdijk of als een activiteit met eten is (bijvoorbeeld een Buurtlunch) dan wordt er gebruik gemaakt van de ontmoetingskerk. Hier moet echter wel meer huur voor betaald worden. Het is contractueel niet mogelijk om een activiteit met eten in Café Poortdijk te organiseren. Activiteiten: Wijnproeverij, Limburgse avond, Buurtlunch.
3. Binnenkort wordt hier een Hekbrug geplaatst, een openbare fietspomp langs het fietspad. Deze is besteld, wordt betaald met wijkbudget en wordt geplaatst in samenwerking met een lokale fietsenmaker. Er wordt over verteld in de nieuwsbrief.
4. POG heeft aangegeven dat er rolstoelvriendelijke stoepanden op dit punt moeten komen, is wel gebeurd maar de aansluiting met het fietspad is nog steeds niet goed.
5. Dit buurthuis wordt verbouwd, de bewonersvereniging wilde er graag een ruimte, Joris ging kijken wat er mogelijk was maar het gaat niet door.
6. Er wordt veel te hard gereden op de Utrechtse weg, daar wordt niet op gehandhaafd
7. Het schoolplein van Kindcentrum WJ heeft een buurtfunctie. Vanuit het wijkbudget is er een bijdrage geschonken aan de speeltoestellen.
8. Door de sporthal is er rondom de Oranje Nassaulaan veel parkeerproblematiek. Naast de sporthal is wel een parkeerplaats gemaakt, maar die is niet bereikbaar voor auto's. Daardoor parkeert iedereen in de wijk. Er is regelmatig een opmerking over gemaakt.

* Het gesprek met bewonersvereniging Europalaan en Oranjekwartier was met twee leden van de bewonersgroep, twee actieve inwoners en één iemand van het Plaatselijk Overleg Gehandicapten (POG). De deelnemers dachten in eerste instantie dat het om een wijkshow ging en zezen dus met name aan wat beter moest

Figuur 6. Verslag van de wandeling met bewonersvereniging Europalaan Oranjekwartier, inwoners van de buurt en het Plaatselijk Overleg Gehandicapten

Actief Zenderpark*

1. Hier staat een school. Naast de school is een locatie van het jeugdteam. Daar had Actief Zenderpark eerst haar vergadering. Toen dat niet meer kon omdat er een uitbreiding van de creche kwam zijn ze in eerste instantie naar Xpress van Pulse (2) gegaan.
2. Dit is kort de vergaderlocatie geweest. Pulse organiseerde echter andere activiteiten op de avond dat Actief Zenderpark wilde vergaderen. Toen hebben ze besloten om de beurt bij iemand thuis te vergaderen. Xpress zag wel dat er veel mensen op de activiteiten van Actief Zenderpark afkwamen. Xpress/Pulse heeft toen aangeboden dat Actief Zenderpark haar activiteiten daar kon organiseren en spullen kon opslaan. Daarmee kreeg Xpress ook meer bekendheid. Dit is een eerste keer dat er op deze manier over win-win situaties gesproken werd in dit onderzoek.
3. Een lid van Actief Zenderpark zag dat in Xpress een tafeltennistafel veel gebruikt werd. Tegelijkertijd werd buiten spelen in IJsselstein sterk gepromoot. Ze heeft dit aangegeven bij Pulse. Die heeft uiteindelijk met wijkbudget van bewonersgroep Kasteeltuin (die niet meer bestaat) een betonnen buitentafel laten plaatsen. Hoe dat tussen die partijen gelopen is, is niet duidelijk.
4. De groene strook bij Lage Land is de plek waar Actief Zenderpark tien keer de wijkspeldag heeft georganiseerd.
5. In een werkgroep omtrent natuurlijk spelen is een natuurlijke speelplaats aangelegd met gereserveerd wijkbudget en fondsenwerving door een school.
6. Via een brief werden bewoners op de hoogte gesteld dat er bomen gekapt zouden worden. Een klein groepje inwoners is op eigen initiatief langs de deuren gegaan om handtekeningen op te halen. De bomen zijn daarvoor niet gekapt.

* Het gesprek met Actief Zenderpark laat een ander geluid horen dan eerdere gesprekken. Ook voor hun was er geen geschikte vergaderruimte maar toen besloten ze zelf thuis te vergaderen (de huizen zijn hier anders dan in IJsselveld West bijvoorbeeld) en ze geven zelf aan dat ze geen koffie-inloop uur of andere activiteiten waar een vaste eigen plek belangrijk voor is. Een groot ander punt is de twijfel bij henzelf toen ze nog bewonersgroep waren over wat hun eigen legitimiteit was. De samenwerking met Pulse verloopt goed. Eén van de redenen lijkt te zijn dat ze weten wat ze aan elkaar hebben Als laatste lijkt in deze wijk veel meer op basis van 'opgaves' opgepakt te worden (een groepje tegen bomenkap, werkgroep voor natuurlijk spelen speelplaats) in plaats van volgens een vaste structuur van een bewonersgroep.

Figuur 7. Verslag van het gesprek van het interview met een lid van Actief Zenderpark.